

Central European
Digital Media
Observatory

Dilema: Ochrana životního prostředí vs. ekonomický růst

Coffee Beans

**Hugo Gloss, vědecký pracovník CEDMO-SVA a
COO DEKK Institutu**

Téma ochrany životního prostředí je součástí veřejné diskuse již několik desetiletí. Přístupy na její realizaci se různí a ve společnosti přirozeně spouští různé typy reakcí. Následující text má ambici představit postoj k ochraně životního prostředí v zemích V4 z pohledu průzkumu World Values Survey, resp. European Values Study, které zkoumají právě hodnotovou orientaci respondentů.

V rámci uvedených průzkumů je kladena i následující otázka: *Nyní vám přečtu dva výroky, které lidé používají, když se baví o životním prostředí a ekonomickém růstu. Který z těchto výroků je bližší vašemu osobnímu názoru?* Respondenti mají na výběr ze dvou „hraničních“ možností: a) *Ochrana životního prostředí by měla mít přednost, byť za cenu pomalejšího ekonomického růstu a určitého úbytku pracovních míst* nebo b) *Ekonomický růst a růst pracovních míst by měli mít přednost, dokonce i když v určité míře utrpí životní prostředí*. V rámci průzkumu provedeného v letech 1997–1998 v zemích V4 byly výsledky následující:

Nyní vám přečtu dva výroky, které lidé používají, když se baví o životním prostředí a ekonomickém růstu. Který z těchto výroků je bližší vašemu osobnímu názoru?				
	CZ	HU	PL	SK
Ochrana životního prostředí by měla mít přednost	48.9%	30.2%	40.8%	43.4%
Ekonomický růst a růst pracovních míst by měly mít přednost	33.6%	56.2%	39.9%	39.9%
Nevím / Neodpověděl(a)	17.5%	13.6%	19.3%	16.7%

Tabulka 1: Přehled postojů v otázce ochrana životního prostředí vs. ekonomický růst v zemích V4 v letech 1997 – 1998. (Zdroj: World Values Survey, 3. vlna)

Další měření postojů prostřednictvím stejné otázky bylo v regionu V4 realizováno prostřednictvím průzkumu European Values Study v roce 2017 (Polsko, Maďarsko) av roce 2022 prostřednictvím průzkumu World Values Study, 7. Vlna (Česká republika, Slovensko).

Nyní vám přečtu dva výroky, které lidé používají, když se baví o životním prostředí a ekonomickém růstu. Který z těchto výroků je bližší vašemu osobnímu názoru?

	CZ	HU	PL	SK
Ochrana životního prostředí by měla mít přednost	45.1%	62.2%	39.2%	50.6%
Ekonomický růst a růst pracovních míst by měly mít přednost	47.9%	29.1%	48.5%	41.3%
Nevím / Neodpověděl(a)	7.1%	8.7%	12.2%	8.1%

Tabulka 2: Přehled postojů v otázce ochrana životního prostředí vs. ekonomický růst v zemích V4 v letech 2017 (PL, HU) a 2022 (CZ, SK). (Zdroj: 2017: European Values Survey, 2022: World Values Survey, 7. vlna)

Tabulka 3 přináší přehled postojů respondentů z výsledků uvedených v Tabulce 2, avšak rozložených podle věkových kohort do tří skupin.

	CZ	HU	PL	SK
Do 29 roků: Ochrana životního prostředí by měla mít přednost	49.10%	64.80%	27.80%	51.80%
Do 29 roků: Ekonomický růst a růst pracovních míst by měly mít přednost	42.60%	25.50%	60.10%	39.20%
30 – 49 roků: Ochrana životního prostředí by měla mít přednost	45.40%	61.20%	45.60%	52.20%
30 – 49 roků: Ekonomický růst a růst pracovních míst by měly mít přednost	48.40%	31.10%	42.60%	39.80%
50+ roků: Ochrana životního prostředí by měla mít přednost	43.30%	61.80%	39.20%	48.80%
50+ roků: Ekonomický růst a růst pracovních míst by měly mít přednost	49.50%	29.20%	48.00%	43.40%

Tabulka 3: Přehled postojů v otázce ochrana životního prostředí vs. ekonomický růst v zemích V4 v letech 2017 (PL, HU) a 2022 (ČZ, SK) rozdělení do 3 věkových kohort. Dopočet do 100% představují respondenti, kteří na otázku neodpověděli. (Zdroj: 2017: European Values Survey, 2022: World Values Survey, 7. vlna)

Překvapivý výsledek při srovnání průzkumů z let 1997–1998 a 2017–2022 je posun respondentů v Maďarsku ve prospěch ochrany životního prostředí – za tuto možnost se v prvním měření (1998) vyslovilo 30,2 % dotázaných a při druhém měření (2017) 62, 2%. Na druhé straně při srovnání průzkumů v případě České republiky a Polska z měření vychází posílení postoje podporujícího ekonomický růst. Tato změna se ovšem udála bez snížení poměru respondentů preferujících ochranu životního prostředí - nárůst byl možný díky snížení poměru respondentů, kteří otázku neodpovídali. Jinými slovy více respondentů zaujalo v dané otázce jasné stanovisko. V případě Polska je také výrazně silná podpora ekonomického růstu v případě věkové kohorty do 29 let (60,10 %) ve srovnání s ostatními zeměmi V4, resp. zbývajících věkovými kohortami.

Dataseťy:

Inglehart, R., C. Haerpfer, A. Moreno, C. Welzel, K. Kizilova, J. Diez-Medrano, M. Lagos, P. Norris, E. Ponarin & B. Puranen (eds.). 2022. World Values Survey: All Rounds - Country-Pooled Datafile. Madrid, Spain & Vienna, Austria: JD Systems Institute & WWSA Secretariat. Dataset Version 3.0.0. [doi:10.14281/18241.17](https://doi.org/10.14281/18241.17)

